

MLJET, samostanski kompleks s crkvom Sv. Marije na Jezeru

MLJET, ostaci kasnoantičke palače u Polačama

MLINARIĆ, Mirjana, keramičarka i slikarica (Grubišno Polje, 20. IX. 1943.). Diplomirala na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu 1965. Radi reljefe u terakoti i oslikane ploče u majolici, intimna karaktera, lirskoga crteža i profinjena kolorita (*Bijeli cvijet*, 1981; *Rajska ptica*, 1982; *Divlji konji*, 1984.). Od 1985. radi keramoreljefe u svedim tonovima s ponekim proplamsajem boje (*Poslije žetve*, 1986.). U novije vrijeme slika gustim namazima, u prigušenoj gami plave i žuto-smeđe boje, figurativne intimističke motive prirode, interijere i krajolike (*Kineski čajnik*, 1990.). — Sudjelovala u radu Umjetničke kolonije Grožnjan i kolonije umj. keramike »Hinko Juhn« u Našicama. Samostalno izlagala u Grožnjanu, Ljubljani, Mariboru, Osijeku, Slavonskome Brodu, Brdovcu, Puli, Zagrebu i Velikoj Gorici.

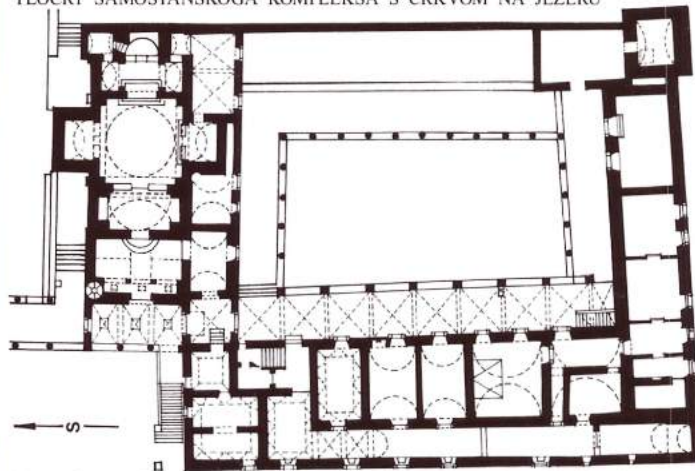
LIT.: V. Bužančić, Mirjana Mlinarić (katalog), Zagreb 1984. — T. Lalin, Mirjana Mlinarić (katalog), Zagreb 1986. — R. Vuković, Mirjana Mlinarić — slike (katalog), Velika Gorica 1992. Ž. Sa.

MLJET, otok u J Jadranu. Naseljen već u prapov. doba (gradina na vrhu Maloga Graca i dr.), od 1345. bio u vlasti Dubrovačke Republike.

Uvala i naselje *Polače* na SZ strani otoka dobili su ime po ostacima monumentalne građevine iz kasne antike u koju su ugrađene kasnije nastambe. Prepoznata kao osebujna vila vezuje se uz darovnicu Odoakra gotskom knezu Pieriusu koji je od 489. posjedovao čitav otok, te podigao svoju palaču. U tlocrtu se očitava središnja dvorana sa završnom apsidom i bočnim krilima od četvrtastih prostorija simetrična rasporeda. Na pročelju prema moru ima na krajevima dvije poligonalne kule. — Nedaleko od palače su ruševine nekih ranijih (rimski vila rustica iz I. st.) ali i kasnijih građevina: među njima je starokršć. bazilika tlocrta u obliku slova T s upisanom apsidom, krstionicom u transeptu i bočno dodanim nartekсом. Njezin se prvi sloj datira u V. st. kao i kaštel na vrhu brijega. Druga bazilika u VI. st. dobiva još jednu lađu s malom memorijom, a čitava je arhitektura preinačena u srednjem vijeku.

U juž. zatonu *Jezeru*, koje je uskim kanalom spojeno s morem, sagrađena je sred. XII. st. na otočiću benediktinska opatija. Crkva Sv. Marije (druga pol. XII. st.), zidana od pomno obrađenih tesanika, jednobrodna je romanička građevina s povišenim trodjelnim oltarnim prostorom i polukružnom apsidom. Nad središnjim je dijelom eliptična kupola (u njoj su prozori s tranzenama) na pandantivima, uvučena u tambur

TLOCRT SAMOSTANSKOGA KOMPLEKSA S CRKVOM NA JEZERU

četverokutna tlocrta; vanjski je dio kupole pokriven piramidalnim krovom. Zabate i potkrovni vijenac prate nizovi visećih lukova. Crkva ima sva obilježja apulijske romanike. Predvorje je također romanički zasnovano, ali je, sudeći po ornamentalnim detaljima plastike (kapiteli stupova), građeno na prijelazu iz XII. u XIII. st. U predvorju su visoki reljefi s likovima anđela, Ivana Krstitelja i Sv. Benedikta. Crkva je djelomično pregrađivana (proširenje i izgradnja kule nad predvorjem u XV–XVI. st. s grbom Gundulića nad trijemom, loža), a mala samostanska zgrada radikalno je pregrađivana i dograđivana, stekavši oblike ladanjskoga graditeljstva. Današnja zgrada je dvokatna renesansna građevina koja s dvije strane omeđuje dvorište (glavni trakt ima arkadni hodnik prema dvorištu), a na JJ uglu kompleksa sagrađena je obrambena kula četverouglasta tlocrta. Crkva je popravljena od 1949. a samostan preuređen u restoran 1961.

Na području plodne ravnice *Babina polja* sačuvalo se nekoliko predromaničkih (Sv. Pankracije) i romaničkih spomenika. Ističe se crkvice Sv. Andrije s bogato ukrašenom tranzenom, te Sv. Mihovila s pletenim ukrasima, pregrađena u gotici. Iz XIII. je st. crkva Sv. Đurđa, uz koju je